

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE
WE SRZODE DNIA 21. WRZESNIA ROKU 1768.

Z WŁOCH

Madryckiego. Kardynał Jmć
 Z Rzymu d. 6 Sierpnia. Kar- Crescenzi Arcybiskup Ferrarski
 dynał Jmć Orsini w wielkiej pa- w słabym nader zostawał zdro-
 radzie przybywszy do Kwirina- wiu, ale teraz lepiej mieć się po-
 lu, oddał Oycu S. List, w któ- czyna. Głoszą tu, iż Kardynał
 rym Królowa Jemć obovga Sy- Jmć Durini Arcybiskup Tyczyń-
 cylii odpisując na Breve Oycu S. ki z tym się światem rozstał.
 oddane iey, kiedy przez Państwo Z Baskia d. 3 Sierpnia. Gdy
 Papielskie przejeżdżała, dziękuie się Francuzom powiodło (choć
 Oycu S. za honory iey przy tey z znaczną stratą) komunika-
 okazyi świadczone. Hrabia Agui- cya między tuteyszym Miałtem
 lar przejechał tedy do Turina, i S. Fiorenzo otworzyć, wszyst-
 maiactam jako i przedtym sprakie ich starania teraz do tego
 wować urząd Posła od Dworu celu zmierzają, aby Powiat Capo-

Corfo opanowali. *Furiani* i *Olet-*
ta dwa są Miasta, które się im ie-
 szcze opieraia. Jednak i te
 w obleżeniu zostaią, a wiadoma
 Jndzynierów Francuskich bie-
 głość maia o ich dalzey obro-
 nie czyni otuchę. Wszakże zło-
 żona z nieustraszonych ludzi za-
 łoga postanowiła iak naymo-
 żniejszy dać odpór. Przydaią
 też, iż Brat Generala *Paoli* z 5
 tyściami woyska na takim miej-
 scu stanął, z którego, łatwo
 na pomoc tym Miastom przy-
 być może. Nieustrasne trafiaia
 się utarczki, których skutek za-
 wzięte Francuzom jest niepomy-
 ślny. Poczty ich trochę daley
 w Kray wchodzące, od Korfy-
 kanów w załadkach zostaią-
 cych, niezmierną z wialczką w
 Officyerach, do których mie-
 rzyć Korfykanie zwykli, klęskę
 ponosza. Utrata Officyerów
 czyni, iż całe poczty woyska
 Francuskiego idą w rozrypkę; co
 sprawi, iżby z czasem nie tyl-
 ko to woysko, ale i wszelkie in-
 ne na pomoc przyślane, łatwo
 zniszczone było. To niebespie-
 czeństwo, tym dla Francuzów
 większe jest, jeśli to prawda co
 głoszają, iż się pewney od Angli-
 ków pomocy spodziewać maia.
Z Neapolu d. 4 Sierpnia. Ce-

remonial Hiszpański, coraz bar-
 dziey tu ustale; mianowicie w
 tych rzeczach; które nieiakas
 w sobie nieprzyzwoitość godną
 dzikości przelżłych wieków za-
 wieraią. Król Jmć, częścicy pu-
 blicznie się pokazuje niż przed-
 tym, i częścicy publicznie ia-
 da. Podczaszy trunek podaią-
 cy, ani do kosztowania tego, ani
 do odprawienia służby swojej
 na klęczkach nie jest obowiązany.
 Wszystkie te skutki m. jest
 edukacyi od Królowey Jeyncii
 nalzey wziętey.

Z Florencyi d. 13 Sierpnia.
 W. Xiażę Jmć nalez przykazał,
 aby Wielki Xiażęcy zwierzyniec
 w tym czasie na 30 mil Włoskich
 w okręgu nalezey, o mil sześciu
 był unieyżony, a reszta na
 rolę obrócona została. Za rzecz-
 tu pewną głoszają, iż po zakoń-
 czonym tym roku, dochody W.
 Xiażęcia tak wybierane będą,
 iak były, gdy dom Mediceów
 ielzcie panował.

Z A M E R Y K I
Wypis listu z James-fort. w Se-
negalu d. 19 Maia. „Podaney
 „okazyi odchodzącego do Jndyi
 „zachodnich okrętu używam,
 „dla doniesienia WM. Panu, iż
 „za przybyciem moim do Seae-

„galu Pani Gubernurator *O-Hara*
„wydał mię z podziadem na od-
„siecz fortecy *James-Fort* nad
„rzeką *Gambią*. Znalazłem tam
„Kommandanta i załogę w stra-
„żnicy h. ciemnotach. Od dni 5
„pozbawieni wody byli, gdyż
„opcy na wyple nie miał, ale
„prowadzać ją z ładu potrze-
„ba. „Dla zachodzący
„wojny z Królem *Baragh* i
„cała okoliczną Krajiną statki
„które po wodę s. l. w zabierane
„bywały, a wiele nader z naszych
„ludzi dostało się w niewolę.
„Kommandant fortecy zlecił mi
„wyprawę przeciw *Maitu* nie-
„przyacielskiemu nader znako-
„mitemu. Dnia 23 kwietnia
„przed świtaniem ludzi moich
„na brzeg wysadziłem, którzy
„z okazji święta tego dnia przy-
„padającego, *Krzyż S. Jerzego*
„na kapeluzie mieli. Z tym
„wszystkim postrzeżono nas z
„Miasta, gdyż i furwacchy ona-
„szy przybyciu donieśli, i przy
„szczekaniem swoim nas wyda-
„ły. Ponieważ żadnego schro-
„nienia się spodobnie było, przy-
„stąpiłszy do ataku, który
„żwawy nader był. Ogień z-
„obust on nie ustawał. W
„przeciągu pół godziny Pa-
„nem Miasta zostałem. Mia-

„sto spalone od nas było, o-
„bywatele po części życie, po
„części wolność stracili. To
„wykonawczy z braci w fia-
„dem na statki i tu powróci-
„łem. Między braćmi jest
„Królowa *Baragh*, na on czas
„w Mieście onym trządująca się,
„dla poratowania zdrowia. Mo-
„narchini ta trzy palce od gra-
„natu naszego utraciła. Miałem,
„równie iako i Gubernurator tu-
„teższy o niej staranie, i teraz
„w cerulików naszych pieczy
„zostaie. „

Z N I E M I E C

Z Osnabruck d. 6 Sierpnia.

Dnia 25 przelętego miesiąca,
straszliwą tu mieliśmy nawał-
ność: piorun uderzył w procho-
wnia, i onę rozładził. Wielkie
dla nas szczęście było, iż się w
nocy mało co prochu nadyowa-
ło, a z tym wynikająca z tąd
szkoda szcuple nader była.

Z Wiednia d. 13. Sierpnia.

Z Drezna piszą, że ponieważ
Elektor *Jmć* dla utrzymania
lat od Cesarza dyspen-
sy, tego ie-
szcze roku obeynie Państw swo-
ich rzady, a Królewic *Jmć* *Xa-*
wier, który dotąd one z wieko-
pomną sławą trzymał, złoży,
przez wielkie czynią do tego

przygotowania, tak co do ustano-
wienia przyzwoitego Elektorowi
Jmci Dworu; iako też do
rozmaitych igrzysk i publiczney
radości oświadczenia, które z
tey okazji czynione, przez zimę
całą trwać mają.

Od Renu niższego d. 15 Sierpnia.
Pewną tu z Londynu wiadomość
mamy, iż Posel Króla Jmci
Sardyńskiego u Dworu tam-
cznego Hrabia *de Viry* długą
miał rozmowę z Hrabią *de Sand-
wich*, w której przelożył mu, iż
Król Jmć Sardyński żadnym spo-
sobem obojętnie patrzeć nie mo-
że na osadzenie woyskiem Fran-
cyjskim wyspy Korsyki, i że tego
jest zdania, iż Anglii nie mniej
iako Sardynii wiele na tym nale-
ży, aby Francya nie tak na mo-
rzu frzódziemnym była potężną.
Niewiadomo jednak co w tey
mierce postanowiono, albo też
na potym będzie ułożono.

Z Memmingen d. 16 Sierpnia.

Nie raz tego roku wielkiego
przez gwałtowne nawałności
nabawieni byliśmy strachu, ale
nigdy więkizey iak temi dniami
trwogi nie doznaliśmy. Powle-
trze tak grube było, iż ludzie
zemdleni odetchnąć prawie nie
mogli. W tym powstała nawał-

ność z gradem kurze iaja w o-
gromności przewyższającym;
przez który, wszystkie Miasta
tego okna potłuczone były. Lu-
dzie w polu zostający, iak mo-
gli kryli się, jednak wiele z nich
ciężko ranionych było. Dnia
wczorayszego znowu mieliśmy
wielką nawałność. Piorun po
piorunie bił. Jeden z nich zapalił
 pewny dom, który w okam-
gnieniu cały płomieniami był o-
toczony, ale drugi piorun gdy
w tenże dom ugodził, pożar ten
ugaszony został.

Z Auszpurga d. 20 Sierpnia.

Dnia dzisieyszego około godzi-
ny 9 przed południem rozstał się
tu z tym życiem Xiążę Jmć Jo-
zef Landgraff *Hessen-Darmstadski*
Biskup *Auszpurcki*, *Josufat Feld-
warski w Węgrzech*, mający lat
70 wieku swego. Urodził się
był 22 Stycznia 1699. Biskupią
zaś dostojność otrzymał 18 Sier-
pnia 1740.

Od Elby rzeki d. 23 Sierpnia.

Czeladnicy szewców, kraw-
ców, piekarzów i Słószarów
wszyscy z Miasta *Subeck* wyszli,
i rozpierzchneli się po wioskach
okolicznych. Zadnym sposo-
bem do roboty nakłenieni być
nie mogą. Szewcy buntu te-
go przyczyną są.

SUPPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKIEJ

WE SRZODĘ DNIA 21. WRZESNIA ROKU 1768.

Z Carogrodu d. 16 Lipca. Przez lat wiele pracowano na wprowadzenie Drukarni do Państwa tutejszego, ale Molnowie Tureccy i pilaniem bawiący się, którymby przez to chleb był odjęty, wszystkimi sposobami temu się sprzeciwiali. Wszakże od czasu niejakiego potrafiło uprzętnąć te trudności, a Drukarnie znacznie się, nie tylko tu, ale i po całym Państwie rozmnożyły. Na nieszczęście wyszła z pod pras drukarskiej temi czasami Księga, w której Turecką religią wyzydzają, co zapewne wielki drukarniom uszczerbek przyniesie. Posłano znowu na morze czarne 4 ogromne okręty Artylleryą i amunicyą naładowane. Bunt Montenegrinów nie mógł być dotąd uspokojony. Jeśli Baszowie zlecone sobie onych zawoitanie mający tego nie dokażą, obawiać się wielkiego krwi rozlania potrzeba. Między Beiami Egiptu wianowicie w Kairze wielkie zaśły rozterki, Basza nawet tamieczny uspokoić ich nie może. Dnia wczorajszego w Jazbie pewnego Officyera Jańczarów powstał pożar, przez który trzy przyległe kwatery wperzynę były obrócone. Ten pożar wielkiego nabawił strachu Jańczar-Agę, gdyż w takowych okolicznościach pospolicie urzędu swego bywa pozbawiony. Na wyexaminowanie lekarzów tutejszych z okazji grubego błędni od lekarza niednego popełnionego wysładeni byli; lekarz Cesarzski Chrześcianin, lekarz jeden żyd, i trzy lekarze Turcy. Z 50 których dnia pierwszego examinowano jeden tylko utrzymał się Żyd, a to ien

szcze dla tego, iż mu ieden z *examinatorów* tajemnie odpo-
wiedź podał. Z 10 tysięcy, którzy dotąd lekarzami tu być się
mieniłi, ledwie 50 zostało. Junii którym pod gardłem zakaza-
no leczeniem bawić się do różnych rzemióſt lub ſpoſobów ſzu-
kania przez pracę żywności udali się. Przekładano Cefarzo-
wi, iż takowym ſpoſobem zchodzić na lekarzach będzie w tym
tak obſzernym i zaludnionym mieſcie, ale Cefarz odpowiedział,
iż lepiej ieſt umierać bez lekarza, niż w niebeſpieczeńſtwie zo-
ſtawać umierania przez nieumiejętność lekarza. Obiecuia tu
ogłoſić zbiór zadanych z tey okoliczności pytań, i danych na
nie odpowiedzi, tamte równie iako i te nader dziwne i ſmie-
ſzne były. Wyſzedł też temi czasy wyrok nader ſurowy prze-
ciw zbytkom w odzieniu, nayſurowiey zaś zakazane ieſt uży-
wanie gronoſtaidów i żółtych pantofli.

Z *Paryża d. 19 Sierpnia*. Exekwie za zmarłą Królową
Jeymę z wielką wſpaniałością odprawiły się w przeszły Czwar-
tek dnia 11 tego mieſiaca w Opactwie S. Dionizego. Króle-
wne Adelaida Wiktorya i Zoſia, Synowie zmarlego Deſſina
przytomni na nich byli. Miał ſpiewał Jmć X. Biskup Karnu-
teńſki pierwſzy jałmużnik zmarley Królowey Jeymci, w przy-
tomności Biskupów *de Montpellier, de Meaux, de S. Pol de Leon, i*
de Saintes. Jmć X. Biskup *de Puy* z ſamilii *de Pompignan* miał
Kazanie pogrzebowe. Duchowieńſtwo, Parlament, różne ju-
rydykcye i Trybunały, Akademia Paryſka, Magiſtrat, &c. za-
proſzeni na te żałobne obrządki, wſpaniale potym czestowani
byli. Duchowieńſtwo w Kapitularzu u ſtołu 40 Osób przygo-
towanego, Parlament i inne dwie juryſdykcye u trzech ſtołów
w Sal na przeciw Kapitularza, z tych ſtołów pierwſzy był na
30 Osób, drugi na 60, trzeci na 40. Akademia inne juryſdy-
kcye i Magiſtrat w wielkim Refektarzu u ſtołów na 20 Osób
przygotowanych. Kanclerz W. *Par de Lamoignon* ciężko na
zdrowiu zapadł w dobrach ſwoich *Malesherbes*, w których na
wygnaniu mieſzka.

Z *Compiègne d. 10 Sierpnia*. Kawaler *de S. Priest* i *de Cler-*
mont, pierwſzy od Króla Jmci. naznaczony Poſłem do Carogro-

du, drugi do Lizbonny, pożegnali tegoż Króla Jmci dnia 7 tego miesiąca. Prezentowani byli przez Xiążęcia *de Choiseuil* Ministra Stanu, który tegoż czasu prezentował Hrabie *de Buat* Ministra Królewskiego w Ratisbonnie, który otrzymał pozwolenie powrócenia na czas niejakı do Francyi.

Z Compiègne d. 20 Sierpnia. Baron *de Breteuil* naznaczony Półel u szanow generalnych Hollenderkich, pożegnał dnia wczorajszego Króla Jmci. Sprawa Pana *de Buffi* z Kompanią Judyjską, którey rozładzenie zlecone było wybranym od famyehże stron Sędziom, z ukontentowaniem zupełnym obudwóch stron iest zakończona. Przyładzono Panu *de Buffi* sumę 500 tysięcy Liwrów w gotowych pieniądzech, 300 tysięcy w lokowanych Kapitałach po 4 od sta, 40 tysięcy pensyi dożywotniey, i 10 tysięcy pensyi, która po iego śmierci, Zonie iego ma być wypłacona. Nad to postępkı Pana *de Buffi* ze wśzechmiar pochwalone i za sprawiedliwe ogłoszone były.

Od Elby rzeki d. 20 Sierpnia. Listy Hamburgskie iako rzecz cale nadzwyczajną donoszą, iż tam przybyli Officyerowie Angielscy, którzy tam Żołnierzy i Maytkow werbują. Domyślają się niektórzy, iż Angla gwałtem osadę tworę w Ameryce do poddaństwa chce przymusić, a zatym ludzi z innych narodów zaciąga, ponieważ ci do wykonania dzieła tego zgodnieysı będą, niż rodowici Anglcy, którzy miłością wolności zdieci walczyć nie zechcą z współziomkami swoimi przy teyże wolności obtaiącemi.

Ze Lwowa d. 7 Września. Trybunał Koronny tuteyszy z zwykłą Uroczystością obchodził doroczną pamiatkę Elekcyi Najjaśnieyszego Króla Jmci szczęśliwie Nam Panującego.

Z Krakowa d. 15 Września. Ogłosily tu dzwony śmierć Jeym i Pani Anny z Żydowkich Nowosielski, Kalsztelanowy Ciechanowskiey. Która mając lat wieku w ego 55, Miesiący 5. dnia 13 Wrześcia, z dobrą dyspozycyą w dobrach swoich Paszkowka nazwanych z tym się pożegnała światem. Którey Ciało za dyspozycyą Jey złożone iest w gróbie w Kościele Far-

nym Pobiedrskim pod wielkim Oltarzem od Jey fundowanym. Była ta Pani przykładnego i światobliwego życia, która się na też śmierć prawie przez lat 3 gotowała, przez przyjęcie częste SS. Sakramentów, przez posty, jałmużny. Pogrzeb Jey odłożony jest do czasu powolniejszego, Msze SS. jednak za Dufze Jey tak w tym Kościele Farnym Pobiedrskim, iak i tu w Krakowie po różnych Kościołach odprawiają się.

Z WARSZAWY DNIA 21. WRZESNIA.

Król Jmć P. N. M. dnia zaonegdajszego idąc do Kollegiaty na Nabożeństwo, dawał publiczną audyencyą Jchmciom: Xiędzu Alexandrowiczowi Kanonikowi Łwowskiemu i Korytowskiemu Podłędkowi Gnieźnieńskiemu delegowanym do siebie od Trybunału Piotrkowskiego Deputatom, którzy po dokończeniu mów swoich, i odebraniu łaskawey od Tronu przez ufta Jmci X. Młodziejewskiego Kanclerza W. K. Biskupa Poznańskiego odpowiedzi mieli honor być przypuszczonemi do pocałowania Ręki Pańskiej.

Jmć P. Brzostowski Podkarbi W. W. X. Litewskiego przybywszy tu świeżo, miał na dniu wczorajszym honor prywatnie prezentować się Najjaśniejszemu Królowi Jmci P. N. M.

Jmć P. Łowczy Koronny Regimentarz Woyska Koronnego oświadczywszy Listem swoim nowemu Paszy Chocimskiemu przy powinszowaniu szczęśliwego przybycia dobrą Sasiedzką przyjaźń, przydając uskarżenie się o zrabowanie i spalenie Zwańca przez swywolne pospólstwo Tureckie dnia 21 Sierpnia podczas Jarmarku uczynione, odebrał przystoyny Respons upewniasjący wzajemnie o nienaruszonym zachowaniu zupełney w Sasiedztwie harmonii i o wszelkiej względem Zwańca sprawiedliwości z tym dokładem, że porabowane rzeczy rozkazał składać na jedno miejsce do powrócenia, czyje się być pokażą.

Podaje się do wiadomości, że na przyszły Poniedziałek dnia 26 Września będzie Aukcyja rozmaitych rzeczy w Marywillu Num, 19.